Veel weerstand tegen Linke-regering in Berlijn

Achtergrond - 30 september 2026 - Auteur: Wiebke Pittlik

De socialistische partij Die Linke in Berlijn gaat verkennen of ze met de SPD en de Groenen een deelstaatregering kan vormen. Donderdag zijn de eerste gesprekken. Die Linke won overtuigend de verkiezingen van 20 september. Dat de Duitse hoofdstad een burgemeester van Die Linke kan krijgen, is voor velen een schrikbeeld. Lijsttrekker Elif Eralp (45) en haar partij worden door het slijk gehaald. Vooral de beschuldiging van antisemitisme beheerst het debat.

Maandag dreigden de deelstaten die geregeerd worden door de CDU/CSU om de geldkraan voor Berlijn dicht te draaien als er een Linke-regering komt die 'jodenhaat in het programma heeft'. De christendemocratische deelstaatfracties spraken dit zondag af tijdens een speciaal overleg bij de Beierse premier Markus Söder in München. In het federale Duitse stelsel vloeit er geld van de rijkere deelstaten naar de armere deelstaten en Berlijn profiteert daar flink van. Ook dragen de deelstaten extra bij aan Berlijn omdat die stad als hoofdstad en regeringszetel extra kosten heeft.

Lijsttrekker Eralp benadrukt keer op keer dat ze geen antisemitisme tolereert binnen haar partij. Ook op de verkiezingsavond beloofde ze Joods leven te beschermen. Toch riep Josef Schuster, voorzitter van de Joodse koepelorganisatie Zentralrat der Juden, SPD en Groenen op om te voorkomen dat Die Linke in het stadsbestuur komt: "Ik roep SPD en Groenen op deze partij niet in het Rote Rathaus (het stadhuis van Berlijn, red.) te helpen."

De mogelijke coalitiepartners SPD en Groenen vrezen dat nieuwe incidenten een belasting zullen vormen voor een nieuw stadsbestuur. Na een week van twijfels heeft de SPD zaterdag ingestemd met verkennende coalitiegesprekken. Die Linke heeft moeten beloven hard op te treden tegen antisemitisme in de partij. Lijsttrekker Werner Graf van de Groenen zei in een interview met de Berliner Morgenpost dat het niet alleen gaat om een coalitieakkoord, maar ook om de sociale cohesie. "We moeten duidelijk maken hoe we antisemitisme bestrijden. Tegelijkertijd leven er zeer veel mensen in Berlijn, die familie in de Gazastrook hebben verloren. Deze mensen hebben te vaak het gevoel niet gehoord te

worden. Ook moeten joden serieus genomen worden die niet geïnstrumentaliseerd willen worden tegen een linkse regering." Dit alles zegt hij mee te willen nemen in de gesprekken.

Die Linke zet zich in voor de Palestijnen en uit harde kritiek op het Israelische geweld in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever. In de Duitse politiek is dat een omstreden standpunt. Duitsland staat vast aan de zijde van Israël; een houding die is ingegeven door de Duitse schuld aan de Holocaust. Wie het opneemt voor de Palestijnen, riskeert voor antisemiet te worden uitgemaakt. De partij Die Linke worstelt sinds de oorlog in Gaza met de kwestie en heeft in een partijbesluit vastgelegd dat kritiek op Israël en de Israëlische oorlogsvoering is toegestaan, maar dat antisemitisme een rode lijn is die niet mag worden overschreden.

Verdenking van anitisemitisme

Tegelijkertijd zijn er in de Berlijnse afdeling van de partij incidenten geweest die de verdenking van antisemitisme hebben gevoed. Enkele weken geleden trad op een partijbijeenkomst in Berlijn-Neukölln een rapper op die onder meer 'Yalla Yalla Intifada' 'Death to the IDF' (dood aan het Israelische leger) riep. Eralp heeft daar haar afschuw over uitgesproken en eiste maatregelen van de partij-afdeling.

> Elif Eralp werd in 1981 in München geboren, vlak nadat haar ouders uit Turkije waren gevlucht. Juriste Eralp heeft zowel de Duitse als de Turkse nationaliteit. Ze werkte jarenlang als fractiemedewerker van Die Linke in de Bondsdag. Sinds 2021 is ze afgevaardigde in het *Abgeordnetenhaus*, het deelstaatparlement van Berlijn.

Maar daar bleef het niet bij. Deze week doken foto's op van de verkiezingsavond bij Die Linke in Neukölln. In de feestende menigte stond naast Linke-parlementariër Ferat Koçak een voorman van het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina, een organisatie die op de Europese terrorismelijst staat. Nog meer ophef ontstond over de aanwezigheid van iemand van een bekende Berlijnse criminele familie, de Remmo-clan. "Die persoon was niet uitgenodigd en hij is ook weer weggestuurd", zei Eralp daarover. Maar Bondsdaglid Ferat Koçak bleek met een ander lid van die familie appcontact te hebben gehad. Dat was een fout, zei hij zelf, en legde tijdelijk zijn functie neer totdat is uitgezocht of hij contacten in het criminele milieu heeft.

Maandag werd bekend dat Die Linke aangifte heeft gedaan tegen de minister van Binnenlandse Zaken Alexander Dobrindt (CSU). Die had Eralp in de talkshow Maybritt Illner een antisemiet genoemd, terwijl zelfs Linke-critici het erover eens zijn dat Eralp zelf boven elke verdenking verheven is. Naast haar werk voor Die

Linke is ze altijd actief geweest bij initiatieven tegen racisme en discriminatie. ‘Eralp heeft zich voor en na de verkiezingen van ieder mogelijk antisemitisme en van oproepen tot geweld gedistantieerd en het bestaansrecht van Israël bevestigd’, schreef nieuwssite Tagesschau daarover. De advocaat van Die Linke schrijft over de belediging van Dobrindt dat die haar integriteit kan aantasten en daarmee de regeringsvorming in Berlijn bemoeilijken.

Afgelopen donderdag publiceerden 150 Berlijnse joden een open brief waarin ze het juist opnemen voor Die Linke. De briefschrijvers vinden dat delen van de Joodse gemeenschap en ook media het begrip antisemitisme instrumentaliseren. ‘De stortvloed aan beschuldigingen is bedoeld om andere meningen te onderdrukken en het internationale recht uit te hollen’, aldus de briefschrijvers. Antisemitisme komt volgens hen in alle delen van de maatschappij voor.

Onteigeningen

Naast de antisemitisme-kwestie is er nog een belangrijk thema dat maakt dat er veel weerstand is tegen een regering onder aanvoering van Die Linke in Berlijn. Die Linke beloofde in de campagne de woningnood en de hoge huren aan te pakken. De partij wil vastgoedinvesteerders die meer dan 3000 woningen bezitten, uitkopen zodat de woningen weer in overheidshanden komen. Voor deze vorm van onteigening hebben de Berlijners zich in 2021 uitgesproken in een referendum. De CDU, die de afgelopen jaren in de hoofdstad regeerde, was en is hier fel tegen.

Kanselier Friedrich Merz (CDU) kondigde vorige week aan dat hij de plannen van Die Linke wil tegenhouden door onteigeningen per wet te verbieden. Zo wil hij internationale investeerders duidelijk maken dat ze niets te vrezen hebben, zei hij. Die Linke werd aan verschillende talkshowtafels verketterd en de plannen werden afgedaan als irreëel. ‘SPD en Groenen hebben een brandwand nodig tegen onteigeningen’, kopte de krant Handelsblatt boven een commentaar. Dat is een verwijzing naar de zogenoemde Brandmauer waarmee de partijen de AfD buitensluiten.

De mogelijke coalitiepartners in Berlijn staan minder negatief tegenover de plannen van Die Linke. De Groenen vinden ook dat ze de uitkomst van het referendum in 2021 moeten respecteren. De SPD is tegen onteigeningen, maar wil wel graag andere maatregelen invoeren om te zorgen voor lagere huren in de

hoofdstad.

Als Die Linke in Berlijn gaat regeren, is dat niet voor het eerst. De afgelopen decennia heeft ze meerdere keren in de hoofdstad mee geregeerd. Ook in Mecklenburg-Voorpommeren, Brandenburg, Bremen en Thüringen heeft de partij deel uitgemaakt van kabinetten. In Thüringen was Bodo Ramelow van die Linke tussen 2015 en 2024 een gerespecteerde minister-president, met wie de andere deelstaten goed konden samenwerken.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:
https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/68543/veel-weerstand-tegen-linke-regering-in-berlijn